

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ ఏకనవతితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకనవతితమః సర్గః ॥

శ్రీరామపార్శ్వమాగమ్య లక్ష్మణవిభీషణప్రభృతిభిరింద్రజిద్వధవృత్తాంతస్య
శ్రావణం సంతుష్టేన శ్రీరామేణ లక్ష్మణం పరిష్వజ్య తస్య ప్రశంసనం సుషేణేన
లక్ష్మణాదీనాం చికిత్సనం చ

రుధిరక్లిన్నగాత్రస్తు లక్ష్మణః శుభలక్షణః |
బభూవ హృష్టస్తం హత్వా శత్రుజేతారమాహవే || 6.91.1 ||

తతః స జాంబవంతం చ హనూమంతం చ వీర్యవాన్ |
సన్నిపత్య మహాతేజాస్తాంశ్చ సర్వాన్ వనౌకసః || 6.91.2 ||

ఆజగామ తతః శీఘ్రం యత్ర సుగ్రీవరాఘవౌ |
విభీషణమవష్టభ్య హనూమంతం చ లక్ష్మణః || 6.91.3 ||

తతో రామమభిక్రమ్య సౌమిత్రిరభివాద్య చ |
తస్థౌ భ్రాతృసమీపస్థః శక్రస్యేంద్రానుజో యథా || 6.91.4 ||

నిష్టనన్నివ చాగత్య రాఘవాయ మహాత్మనే |
ఆచచక్షే తదా వీరో ఘోరమింద్రజితో వధం || 6.91.5 ||

రావణేస్తు శిరశ్చిన్నం లక్ష్మణేన మహాత్మనా |
న్యవేదయత రామాయ తదా హృష్టో విభీషణః || 6.91.6 ||

శ్రుత్వైవ తు మహావీర్యో లక్ష్మణేనేంద్రజిద్వధం ।
ప్రహర్షమతులం లేభే వాక్యం చేదమువాచ హ ॥ 6.91.7 ॥

సాధు లక్ష్మణ తుష్టోఽస్మి కర్మ చాసుకరం కృతం ।
రావణేర్థ్వి నినాశేన జితమితుపధారయ ॥ 6.91.8 ॥

స తం శిరస్సుపాఘ్రాయ లక్ష్మణం కీర్తివర్ధనం ।
లజ్జమానం బలాత్ స్నేహదంకమారోప్య వీర్యవాన్ ॥ 6.91.9 ॥

ఉపవేశ్య తముత్సంగే పరిష్వజ్యావపీడితం ।
భ్రాతరం లక్ష్మణం స్నిగ్ధం పునః పునరుదైక్షత ॥ 6.91.10 ॥

శల్యసంపీడితం శస్తం నిఃశ్వసంతం తు లక్ష్మణం ।
రామస్తు దుఃఖసంతప్తం తం తు నిఃశ్వాసపీడితం ॥ 6.91.11 ॥

మూర్ధ్ని చైనముపాఘ్రాయ భూయః సంస్పృశ్య చ త్వరన్ ।
ఉవాచ లక్ష్మణం వాక్యమాశ్వాస్య పురుషర్షభః ॥ 6.91.12 ॥

కృతం పరమకల్యాణం కర్మ దుష్కరకర్మణా ।
అద్య మన్యే హతే పుత్రే రావణం నిహతం యుధి ॥ 6.91.13 ॥

అద్యాహం విజయీ శత్రౌ హతే తస్మిన్ దురాత్మని ।
రావణస్య నృశంసస్య దిష్ట్యా వీర త్వయా రణే ॥ 6.91.14 ॥

ఛిన్నో హి దక్షిణో బాహుః స హి తస్య వ్యపాశ్రయః ।
విభీషణహనూమద్భ్యాం కృతం కర్మ మహద్ రణే ॥ 6.91.15 ॥

అహోరాత్రైస్త్రిభిర్వీరః కథంచిద్ వినిపాతితః ।
నిరమిత్రః కృతోఽస్యద్య నిర్యాస్యతి హి రావణః ॥ 6.91.16 ॥

బలవ్యూహేన మహతా నిర్యాసృతి హి రావణః |
బలవ్యూహేన మహతా శ్రుత్వా పుత్రం నిపాతితం || 6.91.17 ||

తం పుత్రవధసంతప్తం నిర్యాంతం రాక్షసాధిపం |
బలేనావృత్య మహతా నిహనిష్యామి దుర్జయం || 6.91.18 ||

త్వయా లక్ష్మణ నాథేన సీతా చ పృథివీ చ మే |
న దుష్పాపా హతే తస్మింశ్చక్రజేతరి చాహవే || 6.91.19 ||

స తం భ్రాతరమాశ్వాస్య పరిష్వజ్య చ రాఘవః |
రామః సుషేణం ముదితః సమాభాష్యేదమబ్రవీత్ || 6.91.20 ||

విశల్యోఽయం మహాప్రాజ్ఞ సౌమిత్రిర్మిత్రవత్సలః |
యథా భవతి సుస్వస్థస్తథా త్వం సముపాచర || 6.91.21 ||

విశల్యః క్రియతాం క్షిప్తం సౌమిత్రిః సవిభీషణః |
ఋక్షవానరసైన్యానాం శూరాణాం ద్రుమయోధినాం || 6.91.22 ||

యే చాప్యన్యేఽత్ర యుధ్యంతి సశల్యా వ్రణినస్తథా |
తేఽపి సర్వే ప్రయత్నేన క్రియంతే సుఖినస్త్యయా || 6.91.23 ||

ఏవముక్తః స రామేణ మహాత్మా హరియాధపః |
లక్ష్మణాయ దదౌ నస్తః సుషేణః పరమౌషధం || 6.91.24 ||

స తస్య గంధమాఘ్రాయ విశల్యః సమపద్యత |
తదా నిర్వేదనశ్చైవ సంరూఢవ్రణ ఏవ చ || 6.91.25 ||

విభీషణముఖానాం చ సుహృదాం రాఘవాఙ్ఘయా |
సర్వవానరముఖ్యానాం చికిత్సామకరోత్ తదా || 6.91.26 ||

తతః ప్రకృతిమాపన్నో హృతశల్యో గతక్లమః |
సౌమిత్రిర్ముదే తత్ర క్షణేన విగతజ్వరః || 6.91.27 ||

తదైవ రామః ప్లవగాధిపస్తథా
 విభీషణశ్చర్షపతిశ్చ వీర్యవాన్ |
 అవేక్ష్య సౌమిత్రిమరోగముత్థితం
 ముదా ససైన్యాః సుచిరం జహర్షిరే || 6.91.28 ||

అపూజయత్ కర్మ స లక్ష్మణస్య
 సుదుష్కరం దాశరథిర్మహాత్మా |
 హృష్టా బభూవుర్యుధి యూథపేంద్రా
 నిపాతితం శక్రజితం నిశమ్య || 6.91.29 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకనవతితమః సర్గః ||